

ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNİN KAYMAKAMLIK MESLEĞİ ALGISI Selim ÇAPAR¹Mehmet KOCA²*Makale İlk Gönderim Tarihi / Recieved (First): 18.01.2023 Makale Kabul Tarihi / Accepted: 14.03.2023**DOI: 10.59445/ijephss.1238931**Makale Türü: Araştırma Makalesi / Article Info: Research Article**Atf / Cite: Çapar, S., Koca, M. (2023). Üniversite öğrencilerinin kaymakamlık mesleği algısı, International Journal of Economics, Politics, Humanities & Social Sciences, 6(2), 89-105.***Özet**

Türkiye’de devletin toprak üzerindeki yapılanması ve yönetimi mülki idare sistemine dayanmaktadır. Tarihsel süreç içerisinde sosyoekonomik gelişmelerden dolayı değişime uğrayan mülki idare sistemi, kendisini devamlı biçimde güncellemiş ve günümüzdeki halini almıştır. Bu çalışmanın konusu mülki idare mesleğidir. Amacı mülki idare amiri olma potansiyeli olan üniversite öğrencilerinin mesleğe yönelik algılarının ortaya çıkarılmasıdır. Değişen ve dönüşen toplumsal koşullar bağlamında yeni neslin mülki idare amirliği mesleğine bakış açısının ortaya çıkarılması meslek açısından önem taşımaktadır. Çalışma literatür taraması ve anket çalışmasına dayanmakta olup, çalışmanın örneklemini 49 üniversiteden 200 öğrencinin katıldığı online ve yüz yüze anket çalışması oluşturmaktadır. Daha önce yapılan çalışmalar ışığında mülki idare amirlerinin toplum nezdinde statü ve saygınlığının oldukça yüksek olduğu ve mülki idare amirliği mesleğinin tercih edilen bir meslek olduğu görülmüştür. Özellikle üniversite öğrencilerine yönelik bu çalışmada ilgili sorulara verilen yanıtların %90 üzerinde seyrettiği görülmektedir. Yapılan çalışmalar doğrultusunda bir mülki idare amirinin taşıması gereken en önemli özelliklerin tarafsızlık ve dürüstlük, halka yakınlık, yerelin sorunlarına vakıf olma gibi özellikler olduğu müşahade edilmiştir. Bununla birlikte kaymakam adaylarının seçimi aşamasında nesnel ölçütlere göre seçim yapılmadığına ve siyasi etmenler gibi durumların nesnellığı bozduğuna yönelik genel bir kaygının olduğu tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Mülki İdare, Vali, Kaymakam, Algı Araştırması.

PERCEPTIONS OF UNIVERSITY STUDENTS ON THE DISTRICT GOVERNOR’S PROFESSION**Abstract**

The structuring and management of the state on the land in Türkiye is based on the territorial administration system. The territorial administration system, which has changed due to socio-economic developments in the historical process, has constantly updated itself and taken its current form. The subject of this study is the territorial administration profession. The aim is to reveal the perceptions of university students who have the potential to become territorial administrators towards the profession. In the context of changing and transforming social conditions, it is important for the profession to reveal the perspective of the new generation on the territorial administration profession. The study is based on a literature review and a survey, and the sample of the study consists of an online and face-to-face survey study with the participation of 200 students from 49 universities. In the light of previous studies, it has been seen that the status and prestige of territorial administrators in the eyes of the society is quite high and the profession of territorial administrator is a preferred profession. It is seen that the answers given to the related questions in this study, especially aimed at university students, are above 90%. In line with the studies carried out, it has been observed that the most important characteristics that a territorial administrator should have are impartiality and honesty, closeness to the public, and being familiar with the problems of the local. However, it has been determined that there is a general concern that there is no selection according to objective criteria during the selection of district governor candidates and that situations such as political factors deteriorate objectivity.

Keywords: Territorial Administration, Governor, District Governor, Perception Research.

¹ Sorumlu Yazar (Corresponding Author), Doç. Dr., İçişleri Bakanlığı AREM Başkanı, caparselim@gmail.com, ORCID: 0000-0001-5597-584X.

² İçişleri Bakanlığı Planlama Uzmanı, İçişleri Bakanlığı AREM, mehmetarem@gmail.com, ORCID: 0000-0002-3500-519X.

1. Giriş

Türkiye’de devletin toprak üzerindeki yapılanması ve yönetimi mülki idare sistemine dayanmaktadır. Bu sistemin merkezi konumunda mülki idare amirleri yer almaktadır. Mülki idare uzun bir tarihsel geçmiş ve deneyimden süzülerek günümüzdeki halini almıştır. Dolayısıyla ülkenin toplumsal gerçekliği ile son derece uyumlu bir yapı ortaya çıkmıştır. Bu sistemin temelini oluşturan mülki idare amirleri, son olarak 2018 yılında Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sistemine geçilmesi ile birlikte taşrada merkezi idarenin temsilcisi ve idari yürütme vasıtası olarak varlıklarını sürdürmektedir.

Mülki idare amirleri güvenlikten, sosyal yardıma ve eğitime kadar il ve ilçe düzeyinde farklı alanlarda koordinasyonun sağlanması ve gelişmelerin kaydedilmesi için kritik ve stratejik bir fonksiyon üstlenmektedir. Bu mesleğin toplumsal düzlemde itibarının ve saygınlığının yüksek olduğu yapılan araştırmalarda görülebilmektedir (Çapar ve Yıldırım, 2016). Ayrıca ülkenin edebi eserlerinde de genel olarak, bu itibar ve saygınlığın izleri belirgindir (Güntekin, 1996; Kemal, 2019).

Bu çalışmanın konusu mülki idare mesleğidir. Amacı mülki idare amiri olma potansiyeli olan üniversite öğrencilerinin mesleğe yönelik algılarının ortaya çıkarılmasıdır. Değişen ve dönüşen toplumsal koşullar bağlamında yeni neslin mülki idare amirliği mesleğine bakış açısının ortaya çıkarılması meslek açısından önem taşımaktadır.

Çalışmada pozitivist felsefeye dayanan, amacı bireylerin toplum içindeki davranışlarını gözlem, deney ve test yoluyla nesnel bir biçimde ölçmek ve sonuçları sayısal veriler olarak ortaya koymak olan ve olgu ile olayları gözlemlenebilir, ölçülebilir ve sayısal olarak ifade edilebilir bir şekilde ortaya koyan araştırma yöntemi olarak bilinen nicel araştırma yöntemi (Bedir Erişli, 2013: 9) esas alınmıştır.

Çalışma iki bölüm üzerinden yapılandırılmıştır. İlk bölümünde literatür taraması yapılmış, ikinci bölümde ise yapılan anket çalışması değerlendirilmiştir. Türkiye’de mülki idare amirlerinin tek örgütlü sivil toplum kuruluşu olan Türk İdareciler Derneği’nin yürüttüğü *Ben Kaymakam mı Olsam-II* projesi kapsamında anket çalışması gerçekleştirilmiştir. Bu bağlamda 49 üniversiteden 200 öğrencinin katıldığı online ve yüz yüze anket çalışmasının değerlendirmeleri bu çalışmanın temelini oluşturmuştur. Adı geçen proje kapsamında üniversitelerde yapılan seminerlere aktif (online-yüz yüze) katılım sağlayan öğrenciler tarafından doldurulan anketin sonuçları istatistiksel olarak değerlendirilmiştir.

Çalışmanın ilk bölümünde kaymakamlık mesleğinin algı düzeyine ilişkin olarak 2003 yılında yayımlanan *Halkın Mülki İdareye Yönelik Tutum ve Beklentileri* (Strateji Merkezi, 2003) adlı çalışma ile kapsamlı bir alan çalışması olan İçişleri Bakanlığı ve TİAV tarafından 2013 yılında gerçekleştirilen mülki idare algı araştırması ve Berrin Güner tarafından gerçekleştirilen Aydın Adnan Menderes Üniversitesi Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi öğrencilerine yönelik düzenlenen ankete değinilmiş ve ikinci bölümde ise *Ben Kaymakam mı Olsam-II Projesi* kapsamında 28-Mart-28 Ağustos 2021 tarihleri arasında düzenlenen anketin çıktıları değerlendirilmiştir.

2. Mülki İdare Sistemi ve Kaymakamlık Mesleği

Türkiye’de ülke topraklarının yönetiminin temelinde bulunan mülki idare sisteminin ortaya çıkışı ve gelişiminde toplumsal koşulların etkin bir rolünden söz edilebilir (Çapar, 2011: 75). Kadim bir idare anlayışına dayanan mülki idare sistemi, çeşitli merhalelerden ve düzenlemelerden geçerek en son 1949 yılında yürürlüğe giren 5442 sayılı İl İdaresi Kanunu ile hukuki biçimine kavuşmuştur (Çapar ve Yıldırım, 2016: 2386). Buna göre, ülke topraklarının yönetimi için il ve ilçe olmak üzere iki kademe bulunmaktadır. Üniter yapıya dayalı olarak ülke toprakları 81 il ve 922 ilçeye bölümlenmiştir. İllerin idaresi yetki genişliği ilkesine dayanmaktadır.

İlde vali, ilçede kaymakam olarak merkezi idare adına koordinasyon ve denetim işlevi bağlamında görev üstlenen mülki idare amirleri, diğer meslek gruplarından farklı olarak, bağlı olan

birimler ile bu birimlerde görev yapan kamu personeli üzerinde önderlik kabiliyetlerinin etkin olarak yerine getirilmesini temel alan bir meslek grubunu oluşturur (Çapar ve Koca, 2021). Mülki idare amirliği mesleği aynı zamanda sivil toplum, özel sektör gibi, diğer aktörler ile dinamik, etkin ve sürekli bir şekilde koordinasyonu gerektiren, yerine getirilecek görevlerin her zaman net olmadığı ve genellikle ortaya çıkan durumlarla ilgili olarak zaman, imkân ve enformasyonun eksik veya kısıtlı olduğu anlarda öngörü içinde ve inisiyatif alınarak etkin kararlar alınması gereken önemli bir meslek niteliği taşımaktadır (Çapar, 2011: 79).

Türk kamu yönetimi sisteminin taşra yapılanmasında mülki idare amirleri Devletin ve Cumhurbaşkanının temsilcisi sıfatıyla görev yapmaktadırlar. İl yönetiminin başı olan vali, ilde Devletin ve Cumhurbaşkanının temsilcisidir. İlçe yönetimin başı olan kaymakam ise, ilçede Cumhurbaşkanının temsilcisi olarak görev yapmaktadır. Böylece, taşrada kamu hizmetlerinin yürütülmesinde liderlik işlevini üstlenen vali ve kaymakamlar, il ve ilçelerde etkinliklerini, görünürlüklerini ve itibarlarını artırmaktadır (Çapar ve Yayla, 2019: 27-28). Öte yandan, mülki idare amirlerinin görev ve işlevleri, değişen koşullar bağlamında değişime uğramaktadır (Onaran, 1976: 431).

657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'nun 36. maddesine göre Mülki İdare Hizmetleri (MİAH) Sınıfı; valiler ve kaymakamlar ile bu sıfatları kazanmış olup, İçişleri Bakanlığı merkez ve iller kuruluşunda çalışanları ve kaymakam adaylarını kapsamaktadır. Kaymakamlık bir kariyer memurluğudur. Mesleğe giriş için mevzuatla belirlenen şartlar aranmaktadır. Yapılan yarışma sınavı aşamaları sonrasında mesleğe kaymakam adayı olarak girilmekte; ortalama olarak üç yıl süren farklı hizmet içi eğitim aşamalarından geçtikten sonra kaymakam olarak tayin olunabilmektedir. Valilik ise 657 sayılı Kanun'a göre istisnai bir memuriyettir. Mevzuatta herhangi bir sınav ve ön şart öngörülmemiştir. Kısaca ifade etmek gerekirse, mülki idare amirliği içinde meslek memurluğu, kaymakamlıktır.

Vali sorumlu olduğu il sınırları içerisinde bulunan adli ve askeri teşkilat haricinde görev ifa eden bakanlıklar ile kamu kurum ve kuruluşlarında çalışan il müdürleri de dahil olmak üzere tüm personelin en üst amiri konumundadır. İl müdürleri valiye karşı sorumlu olup, valiler hem il müdürlerinin hem de yönettikleri birimlerin çalışmalarını takip etme ve denetleme yetkisine sahiptir (Güler, 2018: 270-271). Valiler, adli ve askeri yönetim hiyerarşisi haricinde kalan bütün kamu kurum ve kuruluşları ile özel sektörde faaliyette bulunan işyerlerini, il özel idaresi, belediye ve köy idareleri ile bunlara bağlı bulunan tüm yerleri denetleme yetkisine sahiptir.

İl yönetimindeki yapılanmaya paralel bir şekilde ilçenin genel yönetimi ve idaresinden sorumlu olan kaymakam, Cumhurbaşkanlığı tarafından atanmakta olup, ilçe teşkilatında Cumhurbaşkanının temsilcisi ve idari yürütme aracı olarak görevlerini yerine getirmektedir (Çapar ve Yayla, 2019: 27). Kaymakamlar görevli oldukları yerlerde valinin denetimi ve gözetimi altında ilçenin genel idare ve gidişini yönetmekten sorumludur. Kaymakamlar, ilçede görev yapan tüm kolluk birimleri ile ilçe müdürlerinin birinci derecede amiridir (Çapar, 2015: 180). Kaymakamların olağanüstü durumlar dışında bakanlıklarla olan ilişkileri valilikler üzerinden yürütülmekte olup, bunun dışındaki durumlarda kaymakamların yönetsel faaliyetleri valinin icraî faaliyetleri ile benzerlik göstermektedir.

3. Kaymakamlık Mesleğine Yönelik Algının Tespitine İlişkin Önceki Araştırmalar

21. yüzyılda mülki idare amirlerinin mesleklerini nasıl algıladığına yönelik 2003 yılında 1.140 mülki idare amirinin katıldığı bir anket çalışması gerçekleştirilmiştir. Bu çalışma neticesinde kaymakam adaylığına alınma işleminin nesnel biçimde yapılmadığına ilişkin algının %65,6 gibi yüksek bir oranda gerçekleştiği görülmüştür. Mülki idare amirlerine göre nesneliği bozan ilk üç şey %73'lük bir oran ile siyasal kayırmacılık, %37,6'lık bir oran ile sınav sisteminin yetersizliği ve %32'lik bir oran ile nepotizm olarak sıralanmıştır (Strateji Merkezi, 2003; Çapar ve Yıldırım, 2016: 2388).

Yapılan çalışmaya göre mülki idare amirleri bakış açısından Mülki İdare Amirleri (MİA) adaylarının sahip olması gereken nitelikler %77,1 ile yansızlık/dürüstlük, %71,6 ile halka yakınlık, %55,6 ile iyi yöneticilik ve %49,5 ile yatırımcılık olarak sıralanmıştır. Ayrıca bu çalışmaya göre mülki idare amirlerine göre öncelikli ve önemli işlevler ise %66,4 ile asayiş, %66 ile yönetsel görevler, %55,1 ile yatırım ve %49,3 ile eğitim sağlık ve çevre olarak sıralanmıştır (Çapar ve Yıldırım, 2016: 2392-2394).

Mülki idare amirleri üzerine son dönemlerde yapılan en kapsamlı alan araştırması Türk İdari Araştırmalar Vakfı (TİAV) tarafından 2013 yılında başlatılan *Toplumda İçişleri Bakanlığı ve Mülki İdare Amirleri Algısı* isimli çalışma olmuştur (Çapar ve Yıldırım, 2016: 2386). Bu çalışma; Vatandaş Algısı, Medya Analizi, Toplumun Farklı Kesimlerinin Algısı ve Mülki İdare Amirlerinin Algısı olmak üzere 4 kitap olarak yayınlanmıştır (TİAV 2013; TİAV 2014a; TİAV 2014b; TİAV 2014c).

Bu kapsamda 2013 yılında 35 ilde 3.050 kişi ile yüz yüze gerçekleştirilen çalışma çerçevesinde vatandaşların kaymakamlık mesleğine yönelik algıları araştırılmıştır. Anılan araştırma dahilinde ankete katılan vatandaşlara göre kaymakamların sahip olması gereken ilk beş özellik sırasıyla; tarafsız, dürüst, tutarlı ve adil olması (%58,8), halka yakın olması (%26,1), yöre sorunlarına vakıf olması (%15,9), çevre sorunlarına duyarlı olması (%15,2) ve iletişime açık olması (%18,1) olarak gerçekleşmiştir (TİAV, 2013: 16-64).

Vatandaşların kaymakamlardan beklentilerine yönelik yönetilen soruya verilen cevaplara bakıldığında ise ankete katılanların %55,2'si ilçenin güvenliğinin sağlanması, %47,3'ü eğitim, %42,2'si yoksul, yaşlı ve kimsesizlere sahip çıkılması, %32'si halkın görüşlerine değer verilmesi, %13,1'i ise yolsuzlukla ve hukuk dışılıkla mücadele konularında kaymakamlardan beklentileri olduğunu ifade etmişlerdir (TİAV, 2013: 69).

Öte yandan ankete katılan vatandaşlara yöneltilen çocuklarının kaymakam olmalarını isteyip istemeyeceklerine yönelik yöneltilen soruya da katılanların %55,3'ü olumlu cevap vermiş ve çocuklarının kaymakam olmasını isteyeceklerini ifade etmişlerdir (TİAV, 2013: 80).

Güner tarafından 2020 yılında yayımlanan *Kamu Yönetimi Bölümü Öğrencilerinin Meslek Tercihleri ve Mülki İdare Amirliği Algısı* adlı çalışma ise Aydın Adnan Menderes Üniversitesinde öğrenim gören 205 Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi Bölümü öğrencisi ile yüz yüze anket tekniği uygulanarak gerçekleştirilmiştir (Güner, 2020: 211).

Güner tarafından gerçekleştirilen anket neticesinde katılımcıların %27,8'i okullarını bitirdikten sonra meslek hayatlarına mülki idare amiri olarak başlamak istediklerini dile getirmişlerdir. Bununla birlikte kaymakam adaylarının nesnel bir biçimde seçildiğine inanıp inanmadıklarına yönelik yöneltilen soruya katılımcıların %27,8'i katıldığını ve %6,8'i ise kesinlikle katıldığını söylerken, bu hususa katılmadıklarını söyleyenlerin oranı %37,1 ve kesinlikle katılmadıklarını söyleyenlerin oranı ise %14,1 olarak gerçekleşmiştir (Güner, 2020: 216-222).

Bu kapsamda kaymakam adaylarının nesnel bir biçimde seçildiğine inananların oranı %34,6 iken, kaymakam adaylarının nesnel bir şekilde seçilmediğine inandıklarını söyleyenlerin oranı %51,2 olarak gerçekleşmiştir. Yani ankete katılanların yarısından biraz fazlası kaymakam adaylarının nesnel bir şekilde seçildiğine inanmadıklarını dile getirmişlerdir.

Kaymakam adaylarının seçiminde nesnellığı bozan şeyler nelerdir? sorusuna ise katılımcıların %77,1 siyasal kayırmacılık %7,8'i sınav sisteminin yetersizliği, %5,9'u yasal düzenlemelerin yetersizliği ve %3,9'u da denetim sistemindeki yetersizlikler olarak cevap vermişlerdir. "Kaymakamın görev yaptığı yerde davranışlarıyla devletin gücü ve otoritesini hissettirmelidir" ifadesine ise katılımcıların %89,2'si güçlü bir şekilde katıldıklarını ifade etmişlerdir (Güner, 2020: 223-225).

Kaymakamlık mesleğinin eski gücünü yitirip yitirmediğine ilişkin soruya ise katılımcıların %19'u eskiye nazaran mesleğin güç kaybına uğradığını, %45,4'ü ise bu duruma katılmadığını ifade etmiştir. Son olarak “Mülki idare amirlerinin en önemli görevleri ne olmalıdır?” sorusuna ise katılımcıların %22,5'i ekonomik ve toplumsal kalkınma, %18,8'i yönetsel görevler, %18,1'i halka teması, %17,4'ü eğitim, sağlık ve çevre, %10,1'i ise devleti temsil olarak cevap vermişlerdir (Güner, 2020: 225-226).

3.1. Ben Kaymakam mı Olsam-II

Türk İdareciler Derneği tarafından 28 Mart-28 Ağustos 2021 tarihleri arasında 5 ay süre zarfında yürütülen *Ben Kaymakam mı Olsam-II Projesi'nin* ikinci fazında 49 farklı üniversitenin 16 farklı bölümünde³ öğrenim gören toplam 200 öğrenci ile kaymakamlık mesleğine yönelik online ve yüz yüze bir anket çalışması gerçekleştirilmiştir.

Proje kapsamında ilk etapta Türk İdareciler Derneği ile iletişime geçen TOBB, Başkent, Hacı Bayram Veli ve Ankara Üniversiteleri ile gerekli yazışmalar yapılmış ve planlanan seminerler için uygun gün ve gerekli altyapılar kararlaştırılmıştır.

TOBB Eğitim ve Teknoloji, Başkent, Hacı Bayram Veli ve Ankara Üniversitelerinde yapılan seminerlerde yüz yüze ve online (hybrid) olarak katılım sağlayan öğrenciler anket sorularını cevaplamış olup, bu üç üniversitede seminerler yapılmıştır. Seminerler, meslek tanıtımı ve tecrübe paylaşımı bağlamında organize edilmiştir. Bu seminere ilgili yüksek öğretim kurumlarından mezun olan mülki idare amirlerinin de katılımı sağlanmıştır. Uzunluğu iki saat süren seminerlerin sonunda öğrencilere yönelik soru cevap uygulaması yapılmış ve projeye ilişkin hazırlanmış olan algı anketi öğrencilere yöneltilmiştir.

Ankete katılan öğrenciler ağırlıklı olarak üniversitelerin İ.İ.B.F. bölümlerinde okuyan öğrencilerden oluşup, rehberlik ve psikolojik danışmanlık ile sosyoloji gibi bölümlerde okuyan öğrencilerde ankete katılmışlardır. Ankete katılan 200 öğrencinin demografik dağılımı ise %48,5'i erkek (97), %51,5'i (103) kadın olarak gerçekleşmiştir.

Adı geçen proje dahilinde gerçekleştirilen anket çalışması dört bölüm üzerinden kurgulanmış olup, birinci bölümde öğrencilerin kariyer hedeflerine yönelik sorular yöneltilmiş, ikinci bölümde öğrencilerin kaymakamlık mesleğine yönelik ilgilerinin araştırılması amaçlanmıştır. Anketin üçüncü bölümünde ise öğrencilerin bir kaymakamın ne gibi özellikleri olmasına yönelik düşünceleri ölçülmeye çalışılırken, son bölümde de öğrencilerin *Ben Kaymakam mı Olsam-II Projesi'ne* yönelik geri dönüşlerine yer verilmiştir.

3.1.1. Kariyer Hedefleri

Ben Kaymakam mı Olsam? Projesi'nin ikinci fazında ankete katılan öğrencilerin kariyer hedeflerinin belirlenmesi amacıyla; kariyerlerine akademik hayatta devam etmek isteyip istemedikleri, kariyer hedeflerini nerede planladıkları, hangi sektörü tercih ettiklerine yönelik sorular sorulmuştur.

Tablo 1. Kariyerinize akademik alanda devam etmeyi düşünüyor musunuz? (200 yanıt)

Cevaplar	Yüzde (%)
Evet	41,5
Hayır	29,5
Henüz Karar Vermedim	29

³ Ankete katılan öğrencilerin okumuş oldukları üniversite ve bölümler eklede alfabetik sıralamaya göre belirtilmiştir.

Kariyerlerine akademik hayatta devam etmek isteyip istemediklerine yönelik yöneltilen soruda ankete katılan öğrencilerin %41,5'i kariyerlerine akademik hayatta devam etmek istediklerini belirtirken, %29,5'i akademik hayatta devam etmek istemediklerini belirtmiş ve %29'u ise bu konuda henüz karar vermediklerini belirtmişlerdir.

Grafik 1'den de görüleceği üzere ankete katılan öğrencilerin %58,5'inin kariyerlerine akademik hayatta devam etmek istemedikleri ya da bu konuda henüz bir karara varamadıkları görülmüş olup, bu kapsamda akademik kariyere yönelik ilginin yeterince yüksek olmadığı değerlendirilmektedir.

Tablo 2. Kariyer hedeflerinizi nerede planlıyorsunuz? (199 Yanıt)

Cevaplar	Yüzde (%)
Türkiye	88,9
Yurtdışı	4,5
Henüz Karar Vermedim	6,5

Kariyerlerine nerede devam etmek istediklerine yönelik yöneltilen soruya ise 199 öğrenci cevap vermiş olup, ankete katılanların %88,9'u kariyer planlamasını Türkiye'de yapmak istediklerini belirtmiştir. Bu soruya verilen cevaplardan ankete katılan öğrencilerin yurt dışında bir kariyer planlamasına yönelik ilgilerinin düşük olduğu görülmüştür.

Tablo 3. Kariyer seçiminizde hangi sektörü tercih edersiniz? (198 yanıt)

Cevaplar	Yüzde (%)
Kamu Sektörü	99,5
Özel Sektör	0,5
Diğer	0

Öğrencilere kariyer planlamasında kamu sektörü mü yoksa özel sektörü mü tercih edeceklerine yönelik yöneltilen soruda ise bu soruya cevap veren 198 öğrencinin %99,5'i kariyer planlamalarında kamu sektörünü düşündüklerini ifade etmişlerdir.

İkinci ve üçüncü sorular birlikte değerlendirildiğinde ankete katılan öğrencilerin ezici bir çoğunluğunun kariyerlerini Türkiye'de planladıkları ve kamu sektörünü hedefledikleri görülmüştür.

3.1.2. Kaymakamlık Mesleğine İlişkin Görüşler

Öğrencilerin kaymakamlık mesleğine yönelik ilgilerinin araştırılmasının amaçlandığı ikinci bölümde ankete katılan öğrencilere; kaymakamlık mesleği hakkında fikirleri olup olmadığı, ilk tercihlerinin kaymakamlık mesleği olup olmayacağı, kaymakamlık mesleğine alım süreçlerini bilip bilmedikleri, mesleğin yüksek bir sosyal statüsü olduğunu düşünüp düşünmedikleri, aile ve çevrelerinin kendilerinin kaymakam olmasını isteyip istemeyecekleri, kaymakamlık mesleğinin topluma etkin bir hizmet sunma imkanı verip vermediği, kaymakamlık mesleğinin sosyal ve ekonomik imkanlarının çekici olup olmadığı, taşrada çalışma şartları nedeniyle mesleği tercih edip etmeyecekleri, kaymakamlık mesleğinin tayin gören bir meslek olduğu için tercih edip etmeyecekleri, gelecekte farklı pozisyonlarda kariyer basamaklarını çıkabilmek adına kaymakam olmayı isteyip istemeyecekleri, İçişleri Bakanlığında çalışmak isteyip istemedikleri, İçişleri Bakanlığının devletin merkezi ve köklü bir kurumu olduğunu düşünüp düşünmedikleri, kaymakamlık hakkında olumlu fikirlerinin olup olmadığı, kaymakam adaylarının objektif bir şekilde seçilip seçilmedikleri, kaymakam adayları seçilirken siyasal etkenlerin etkili olup olmadığı, kaymakam adaylarının seçilirken bilgi ve birikimlerine dikkat edilip edilmediğine yönelik düşünceleri sorulmuştur.

Tablo 4. Kaymakamlık mesleği hakkında fikriniz var mı? (200 yanıt)

Cevaplar	Yüzde (%)
Tamamen Katılıyorum	69,5
Katılıyorum	28,5
Kararsızım	2

Kaymakamlık mesleği hakkında fikirleri olup olmadığına yönelik soruya 200 öğrenci yanıt vermiş olup, öğrencilerin %98'i meslek hakkında fikirleri olduğunu beyan ederlerken, %2'si kararsız olduklarını ifade etmişlerdir.

Tablo 5. Mezun olduğunuzda ilk tercihiniz kaymakamlık mesleği olur mu? (200 yanıt)

Cevaplar	Yüzde (%)
Tamamen Katılıyorum	63,5
Katılıyorum	20
Kararsızım	10
Katılmıyorum	5,5
Hiç Katılmıyorum	1

Mezun olduklarında ilk tercihlerinin kaymakamlık mesleği olup olmayacaklarına ilişkin soruya ise yine 200 öğrenci yanıt vermiş olup, ankete katılanların %83,5'i ilk tercihlerinin kaymakamlık mesleği olacağını belirtmiş, %10'u ise kararsız olduklarını ifade etmişlerdir. Cevap veren öğrencilerin %6,5'i ise ilk tercihlerinin kaymakamlık mesleği olmayacağını ifade etmişlerdir.

Tablo 6. Kaymakamlığa alım sürecinin basamaklarını biliyor musunuz? (200 yanıt)

Cevaplar	Yüzde (%)
Tamamen Katılıyorum	68,5
Katılıyorum	26
Kararsızım	4,5
Katılmıyorum	1

Kaymakamlık mesleğine alım süreçlerine ilişkin bilgilerinin olup olmadığına yönelik soruya yine 200 öğrenci yanıt vermiş ve yanıt verenlerin %94,5'i mesleğin alım süreçlerine ilişkin bilgileri olduğunu söylerlerken, %1'i hiç bilgisi olmadığını belirtmiş, %4,5'i ise kararsız olduklarını ifade etmişlerdir.

Yukarıda verilen sorulara verilen cevaplar birlikte değerlendirildiğinde öğrencilerin kaymakamlık mesleğine yönelik yüksek bir farkındalığının olduğu ve kariyerlerine kaymakamlık mesleğinden başlamak isteyecekleri görülmüştür.

Tablo 7. Kaymakamlık mesleğinin yüksek bir sosyal statüsü var mıdır? (200 yanıt)

Cevaplar	Yüzde (%)
Tamamen Katılıyorum	56,5
Katılıyorum	39
Kararsızım	3,5
Katılmıyorum	1

Kaymakamlık mesleğinin yüksek bir sosyal statüye sahip olup olmadığına yönelik soruya ise 200 öğrenci yanıt vermiş olup, ankete katılanların %95,5'i kaymakamlık mesleğinin yüksek bir sosyal statüye sahip olduğunu düşündüklerini söylerlerken, %1'i bu ifadeye katılmadığını dile getirmiştir.

Tablo 8. Aileniz ve çevrenizdekiler kaymakam olmanızı ister mi? (200 yanıt)

Cevaplar	Yüzde (%)
Tamamen Katılıyorum	65,5
Katılıyorum	30
Kararsızım	3
Katılmıyorum	0,5
Hiç Katılmıyorum	1

Aile ve çevre efradının öğrencilerin kaymakam olmasını isteyip istemeyeceklerine yönelik soruya da ankete katılanların tamamı cevap vermiş olup, ankete katılan öğrencilerin %95,5'i aile ve çevrelerinin kendilerinin kaymakam olmasını isteyeceklerini ifade ederlerken, %1,5'i ise aile ve çevrelerinin kendilerinin kaymakam olmasını istemeyeceklerini söylemişlerdir.

Tablo 9. Kaymakamlık mesleği, topluma en etkin şekilde hizmet sunma imkânı verir mi? (199 yanıt)

Cevaplar	Yüzde (%)
Tamamen Katılıyorum	76,4
Katılıyorum	19,6
Kararsızım	3,5
Katılmıyorum	0,5

Kaymakamlık mesleğinin topluma etkin bir hizmet sunma imkânı verip vermediğine ilişkin soruya ise 199 öğrenci yanıt vermiş olup, öğrencilerin %96'sı kaymakamlık mesleğinin topluma etkin bir hizmet sunma imkânı verdiğini düşündüklerini belirtirlerken, %0,5'i bu görüşe katılmadıklarını ifade etmişlerdir.

Tablo 10. Kaymakamlığın sağladığı sosyal ve ekonomik imkanlar cezbedici midir? (199 yanıt)

Cevaplar	Yüzde (%)
Tamamen Katılıyorum	29,1
Katılıyorum	51,8
Kararsızım	11,6
Katılmıyorum	7,5

Kaymakamlık mesleğinin sağlamış olduğu sosyal ve ekonomik imkanların cezbedici olup olmadığına yönelik soruya katılımcıların 199'u cevap vermiş olup, katılanların %29,1'i bu konuya tamamen katıldıklarını, %51,8'i katıldıklarını, %11,6'sı bu konuda kararsız olduklarını, %7,5'i ise katılmadıklarını ifade etmişlerdir.

Yine yukarıdaki sorulara verilen cevaplar birlikte değerlendirildiğinde toplumsal düzeyde kaymakamlık mesleğinin yüksek bir sosyal statüye sahip olduğu, topluma etkin bir şekilde hizmet edilmesine imkân sağlama noktasında mesleğin avantajlar sunduğu ve mesleğin sosyal ve ekonomik imkanlarının iyi olarak algılandığı görülmüştür.

Tablo 11. Kaymakam olmayı taşrada çalışma şartları nedeniyle istemez misiniz? (200 Yanıt)

Cevaplar	Yüzde (%)
Tamamen Katılıyorum	1
Katılıyorum	3,5
Kararsızım	2,5
Katılmıyorum	23
Hiç Katılmıyorum	70

Kaymakamlık mesleğinin taşradaki çalışma şartları nedeniyle tercih edilip edilmeyeceğine yönelik soruya ise katılanların tamamı cevap vermiş olup, ankete katılanların %70'i bu duruma hiç katılmadıklarını, %23'ü ise katılmadıklarını beyan ederlerken, %4,5'i kaymakamlık mesleğinin taşradaki çalışma şartları nedeniyle tercih etmeyeceklerini ifade etmişlerdir. Yani ankete katılanların %93'ü kaymakamlık mesleğinin taşradaki şartları nedeniyle tercih edilmeyeceğine katılmadıklarını ve mesleği tercih edeceklerini ifade etmişlerdir.

Tablo 12. Kaymakamlığı çok tayin gören bir meslek olduğu için tercih etmez misiniz? (200 Yanıt)

Cevaplar	Yüzde (%)
Tamamen Katılıyorum	0,5
Katılıyorum	4,5
Kararsızım	7
Katılmıyorum	26
Hiç Katılmıyorum	62

Kaymakamlık mesleğinin çok tayin gören bir meslek olduğu için tercih edilip edilmeyeceğine yönelik yöneltilen soruya ise 200 katılımcı cevap vermiş olup, katılanların %62'si bu duruma hiç katılmadıklarını, %26'sı katılmadıklarını, %7'si ise bu konuda kararsız olduklarını ifade etmişlerdir. Ankete katılanların sadece %5'i tayin durumundan dolayı kaymakamlık mesleğini tercih etmeyeceklerini belirtmişlerdir. Bir önceki soruya paralel bir şekilde mesleğin doğası gereği çok tayin gören bir meslek olmasının tercih edilmesini etkilemediği görülmüştür.

Tablo 13. İleride devletin farklı pozisyonlarına yükselebilmek için kaymakam olmayı ister misiniz?

(199 Yanıt)

Cevaplar	Yüzde (%)
Tamamen Katılıyorum	35,7
Katılıyorum	41,2
Kararsızım	10,1
Katılmıyorum	8,5
Hiç Katılmıyorum	4,5

Devletin farklı pozisyonlarında kariyer basamaklarını yükselebilmek için kaymakam olmayı isteyip istemeyeceklerine ilişkin soruya 199 öğrenci cevap vermiş olup, cevap verenlerden %35,7'si tamamen katıldığını, %41,2'si katıldığını ve %10,1'i ise kararsız olduğunu ifade etmiştir. Ankete katılanların %13'ü ise bu ifadeye katılmadıklarını belirtmişlerdir. Soruya verilen cevaplardan da görüleceği üzere öğrencilerin %76,9'u kaymakamlık mesleğini yetiştirilme süreçleri ve üstlendikleri görevler bağlamında devletin farklı pozisyonlarında yükselmek için önemli görmektedir.

Tablo 14. İçişleri Bakanlığı, nezdinde çalışmak isteyeceğiniz bir kurum mudur? (200 Yanıt)

Cevaplar	Yüzde (%)
Tamamen Katılıyorum	76,5
Katılıyorum	18,5
Kararsızım	3
Katılmıyorum	0,5
Hiç Katılmıyorum	1,5

Öğrencilere yöneltilen İçişleri Bakanlığında çalışmayı isteyip istemeyeceklerine yönelik soruya da 200 öğrenci cevap vermiş olup, öğrencilerin %95'i İçişleri Bakanlığında çalışmak isteyeceklerini söylerlerken, %2'si ise İçişleri Bakanlığında çalışmak istemeyeceklerini ifade etmişlerdir.

Tablo 15. İçişleri Bakanlığı, devletin merkezi bir konumunda, çok köklü bir kurum mudur? (200 Yanıt)

Cevaplar	Yüzde (%)
Tamamen Katılıyorum	78,5
Katılıyorum	18,5
Kararsızım	0,5
Katılmıyorum	0,5
Hiç Katılmıyorum	2

İçişleri Bakanlığının devletin merkezi ve köklü bir kurumu olup olmadığına ilişkin soruya ise öğrencilerin %97'si olumlu cevap vermişlerdir. Ankete katılan öğrencilerin %2,5'i ise bu duruma katılmadıklarını ifade etmişlerdir. Bu iki soru birlikte değerlendirildiğinde ankete katılan öğrenciler nezdinde İçişleri Bakanlığının mensubu olunmak istenen köklü ve merkezi bir devlet kurumu olduğu görülmekte olup, İçişleri Bakanlığına yönelik algıların yüksek düzeyde olumlu olduğu görülmüştür.

Tablo 16. Kaymakamlık hakkında olumlu fikirleriniz var mı? (200 Yanıt)

Cevaplar	Yüzde (%)
Tamamen Katılıyorum	79,5
Katılıyorum	19
Kararsızım	1,5

Ankete katılanlara kaymakamlık mesleği hakkında olumlu izlenimleri olup olmadığına yönelik yöneltilen soruya ise 200 öğrenci yanıt vermiş olup, cevap verenlerin %98,5'i meslek hakkında olumlu fikirleri olduğunu ifade etmişlerdir.

Tablo 17. Kaymakam adayları objektif bir şekilde seçilmektedir mi? (200 Yanıt)

Cevaplar	Yüzde (%)
Tamamen Katılıyorum	38
Katılıyorum	33,5
Kararsızım	19,5
Katılmıyorum	5,5
Hiç Katılmıyorum	3,5

Kaymakam adaylarının objektif bir şekilde seçilip seçilmediğine yönelik yöneltilen soruya ise cevap veren 200 öğrencinin %38'i tamamen objektif bir şekilde seçildiklerine inandıklarını söylerken, %33,5'i objektif bir şekilde seçildiklerini ifade etmişlerdir. Ankete katılanların %19,5'i bu konuda kararsız olduklarını söylerlerken, %9'u kaymakam adaylarının objektif bir şekilde seçilmediğini ifade

etmişlerdir. Genel olarak bakıldığında ankete cevap verenlerin %71,5'i kaymakam adaylarının objektif bir şekilde seçildiğine inandıklarını belirtmişlerdir.

Tablo 18. Kaymakamlar seçilirken siyasal etkenler etkili olmakta mıdır? (200 Yanıt)

Cevaplar	Yüzde (%)
Tamamen Katılıyorum	8,5
Katılıyorum	20
Kararsızım	35
Katılmıyorum	26,5
Hiç Katılmıyorum	10

Kaymakam adayları seçilirken siyasal etkenlerin etkili olup olmadığına yönelik yöneltilen soruya cevap veren 200 öğrenciden %8,5'i kaymakam adaylarının seçiminde siyasal etkenlerin tamamen etkili olduğunu, %20'si siyasal etkenlerini etkili olduğunu ifade ederken, %35'i bu durumda kararsız olduğunu ifade etmiş, %26'5'i kaymakam seçiminde siyasal etkenlerin etkili olmadığını söylerken, %10'u da siyasal etkenlerin hiçbir şekilde etkili olmadığını ifade etmişlerdir.

Yukarıdaki sorulara verilen cevaplar birlikte değerlendirildiğinde kaymakamlık mesleğine seçimin objektif kriterlere göre yapıldığına yönelik inancın %71,5 ile yüksek olmakla birlikte mesleğe yönelik olumlu düşünceler ile karşılaştırıldığında önemli derecede düşük olduğu görülmektedir. Ayrıca kaymakamlık mesleğine seçimde siyasal etkenlerin etkili olduğunu düşünenlerin oranı da %28,5 olarak gerçekleşirken, %36,5'i de siyasal etkenlerin mesleğe giriş aşamasında etkili olmadığını düşündükleri görülmektedir.

Tablo 19. Kaymakamlar seçilirken kişilerin bilgi birikimlerine dikkat edilmekte midir? (200 Yanıt)

Cevaplar	Yüzde (%)
Tamamen Katılıyorum	50
Katılıyorum	38,5
Kararsızım	10
Katılmıyorum	1
Hiç Katılmıyorum	0,5

Kaymakam adaylarının seçim aşamasında bilgi ve birikimlerine dikkat edilip edilmediğine yönelik yöneltilen soruya ise 200 öğrenci yanıt vermiş olup, yanıt verenlerin %88'5'i seçim aşamasında kaymakam adaylarının bilgi ve birikimlerine dikkat edildiğini düşündüklerini ifade ederlerken, %1,5'i ise bu hususa katılmadıklarını ifade etmişlerdir.

Tablo 20. Kaymakamlık mesleği hakkında yeterli bilgi sahibi oldunuz mu? (200 Yanıt)

Cevaplar	Yüzde (%)
Evet	96
Hayır	0,5
Kararsızım	3,5

Yürütülen proje sonrasında kaymakamlık mesleği hakkında yeterli bilgiye sahip olup olmadıklarına yönelik yöneltilen soruya ise katılanların %96'sı proje sonucunda meslek hakkında yeterli bilgiye sahip olduklarını dile getirmişlerdir.

Tablo 21. Bu tecrübe paylaşımlarından sonra kariyer hedefleriniz arasında kaymakamlık tercihi düşünür müsünüz? (200 Yanıt)

Cevaplar	Yüzde (%)
Evet	95,5
Hayır	1
Kararsızım	3,5

Yine bu proje sonucunda kaymakamlık mesleğini kariyer hedefleri arasında tercih edeceklerini ifade edenlerin oranı %95,5 iken, tercih etmeyeceklerini söyleyenlerin oranı %1 olarak gerçekleşmiştir.

Sorulan sorular ışığında kaymakamlık mesleğine yönelik genel bir değerlendirme yapıldığında mesleğe yönelik genel ilgi ve alakanın çok yüksek olduğu, kaymakamlık mesleğinin toplumsal kabulü ve algısının yine yüksek düzeyde olumlu olduğu ve buna paralel bir şekilde İçişleri Bakanlığına yönelik olumlu düşüncelerinde yüksek düzeyde gerçekleştiği görülmüştür.

Bununla birlikte bu projenin çıktıları ile 2003 yılında mülki idare amirlerinin gözünden yapılan araştırma karşılaştırıldığında, kaymakam adaylarının, kaymakamlık mesleğine alım aşamalarında objektif kriterlere göre belirlendiğine ilişkin düşünceler ile siyasal etkenlerin mesleğe giriş sürecinde belirleyici olduğuna yönelik düşünceler karşılaştırıldığında önemli derecede sapmalar olduğu görülmüştür. Bu kapsamda mülki idare amirleri gözünden 2003 yılındaki araştırmaya göre kaymakam adaylığına alınma işleminin nesnel biçimde yapılmadığına ilişkin algı %65,6 gibi yüksek bir oranda gerçekleşirken, mülki idare amirlerine göre nesnellığı bozan ilk üç şey %73'lük bir oran ile siyasal kayırmacılık, %37,6'lık bir oran ile sınav sisteminin yetersizliği ve %32'lik bir oran ile nepotizm olarak sıralanmıştır. *Ben Kaymakam mı Olsam-II Projesi* kapsamında gerçekleştirilen anket çalışması neticesinde ise 2003 yılındaki çalışmaların tam tersi sonuçlar çıkmış ve kaymakam adaylarının objektif bir şekilde seçildiğini düşünenlerin oranı %71,5 olarak gerçekleşirken, kaymakam adaylarının seçiminde siyasal etkenlerin önemli olduğunu düşünenlerin oranı %28,5 olarak gerçekleşmiştir.

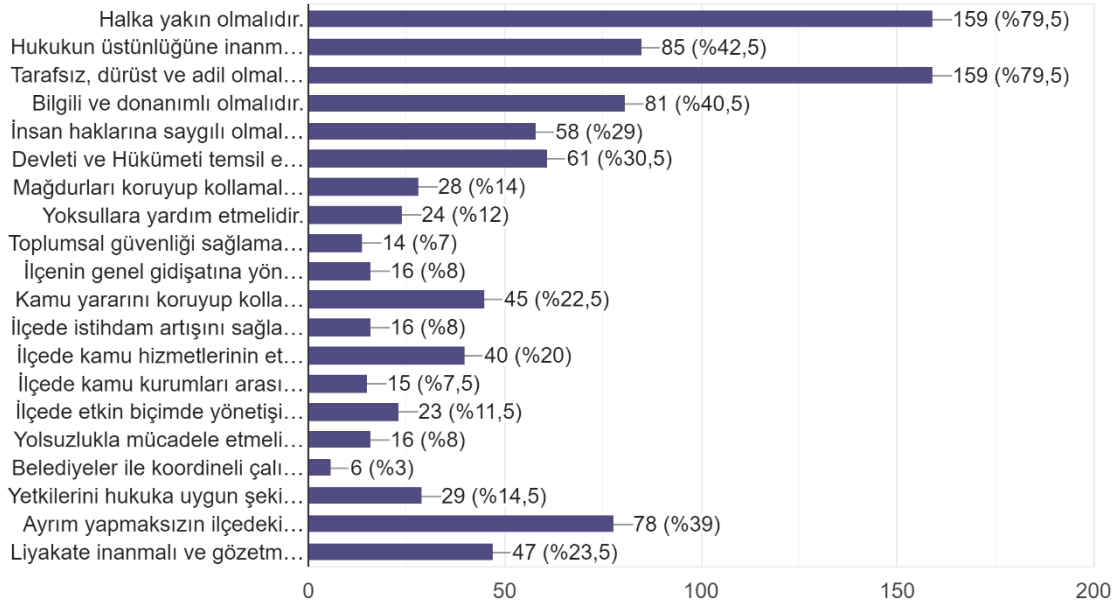
Keza 2020 yılında Güner tarafından yapılan çalışmada kaymakam adaylarının nesnel bir biçimde seçilmesi ve siyasal etkenlerin kaymakam seçiminde etkili olup olmadığı noktalarında proje çıktılarında ayrışarak 2003 yılındaki çalışma ile benzerlik göstermiştir. Güner'in 2020 yılında gerçekleştirmiş olduğu çalışmaya göre kaymakam adaylarının nesnel bir biçimde seçildiğine inananların oranı %34,6 iken, kaymakam adaylarının nesnel bir şekilde seçilmediğine inandıklarını söyleyenlerin oranı %51,2 olarak gerçekleşmiştir.

3.1.3. Kaymakamların Özellikleri Neler Olmalıdır?

Bu bölümde katılımcılara, görevlerini etkin ve verimli bir şekilde yerine getirebilmesi için bir kaymakamın nasıl özellikler taşıması gerektiği ve önceliklerinin neler olması gerektiğine yönelik bir soru yöneltilmiş ve verilen cevaplar değerlendirilmiştir.

Katılımcılardan bir kaymakamın öncelikleri/özellikleri neler olmalıdır sorusuna yönelik olarak; halka yakın olma, hukukun üstünlüğüne inanma, tarafsız, dürüst ve adil olma, bilgili ve donanımlı olma, insan haklarına saygılı olma, devleti ve hükümeti temsil etme, mağdurları koruyup kollama, yoksullara yardım etme, toplumsal güvenliği sağlama, ilçenin genel gelişimine yön verme, kamu yararını koruyup kollama, ilçede istihdam artışını sağlama, ilçede kamu hizmetlerinin etkin biçimde verilmesini sağlama, ilçede kamu kurumları arasındaki koordinasyonu sağlama, ilçede etkin biçimde yönetimi sağlama, yolsuzlukla mücadele etme, belediyeler ile koordineli çalışma, yetkilerini hukuka uygun şekilde kullanma, ayırım yapmaksızın ilçedeki herkese hizmet etme, liyakate inanma ve gözetme seçeneklerinden beş (5) tanesini seçmesi istenmiş ve verilen cevaplar aşağıda incelenmiştir.

Tablo 22. Sizce kaymakamın öncelikleri/özellikleri neler olmalıdır? (200 yanıt)

Grafikten de görüleceği üzere ankete katılan öğrenciler açısından bir kaymakamın sahip olması gereken ilk beş özellik/öncelik sırasıyla taraflı, dürüst ve adil olma, halka yakın olma, hukukun üstünlüğüne inanma, bilgili ve donanımlı olma ile ayrımcı yapmaksızın herkese eşit yaklaşma olarak sıralanmıştır.

Ankete verilen cevaplardan %79,5'i kaymakamların taraflı, dürüst ve adil olması ile halka yakın olması, %42,5'i hukukun üstünlüğüne inanma, %40,5'i bilgili ve donanımlı olma, %39'u ise ayrımcı yapmaksızın herkese eşit bir şekilde yaklaşma olarak gerçekleşmiştir.

Önceki çalışmalar ile karşılaştırıldığında kaymakamların ne gibi özelliklere sahip olması gerektiğine yönelik görüşlerin birbirine benzerlik taşıdığı görülmüştür. 2003 yılında yapılan araştırmaya göre mülki idare amirleri bakış açısıyla halkın gözünden MİA adaylarının sahip olması gereken nitelikler %77,1 ile yansızlık/dürüstlük, %71,6 ile halka yakınlık, %55,6 ile iyi yöneticilik ve %49,5 ile yatırımcılık olarak sıralanmıştır.

Keza 2013 yılında Türk İdari Araştırmalar Vakfı tarafından yapılan araştırmada da vatandaşlara göre kaymakamların sahip olması gereken ilk beş özellik sırasıyla; taraflı, dürüst, tutarlı ve adil olması (%58,8), halka yakın olması (%26,1), yöre sorunlarına vakıf olması (%15,9), çevre sorunlarına duyarlı olması (%15,2) ve iletişime açık olması (%18,1) olarak gerçekleşmiştir.

3.1.4. Geri Dönüşler

Bu bölümde *Ben Kaymakam mı Olsam Projesinin* ikinci fazına ilişkin olarak öğrencilerden fikir sahibi olmak isteyip, yapılan tecrübe paylaşımlarından eksik hissettiğiniz konu veya konuların neler olduğuna ilişkin geri dönüşler istenmiş ve verilen cevaplar aşağıda kısaca özetlenmiştir.

Bu kapsamda proje bağlamında öğrenciler; yüz yüze eğitime geçildikten sonra görüşmelerin devam ettirilmesi, Dışişleri Bakanlığına bağlı ve hukuk fakültesi öğrencilerinin yönelebileceği alanlardan uzmanların yer alması, kaymakam adaylığı sınavında 35 yaş sınırının kaldırılması, staj aşamasındaki yurt dışı eğitimi hakkında bilgilendirme, mülakat ve işe alım süreciyle ilgili detaylı bilgi verilebilmesi, referans konusunda tecrübe paylaşımında bulunulması, zor durumlarda alınması gereken kararlarda kaymakamların nasıl tepkiler verdiğine yönelik bilgi verilmesi, kaymakam seçimi hakkında

daha fazla bilgi verilmesi hususlarında talep ve önerilerde bulunmuşlar ve genel olarak etkinliğin faydalı ve verimli geçtiğini, kaymakamlık mesleği hakkında bilgi sahibi olduklarını ifade etmişlerdir.

4. Sonuç ve Genel Değerlendirme

Türkiye'nin toprak üzerindeki yönetim sistemi mülki idare sistemine dayanmakta olup, bu sistem köklü bir devlet geleneğine dayanmaktadır. Tarihsel süreç içerisinde sosyoekonomik, politik sebepler gibi çeşitli nedenlerden dolayı değişime uğrayan mülki idare sistemi kendisini devamlı bir şekilde güncellemiş ve günümüzdeki halini almıştır (Çapar ve Koca, 2021: 22).

Mülki idare sisteminin etkin ve verimli bir şekilde işlenmesini sağlayan en önemli unsurlardan biri şüphesiz mülki idare amirleri olmuştur. Tutum (1976)'un ifadesiyle “olağan durumlarda havale mercii, olağanüstü durumlarda cankurtaran” gibi algılanan mülki idare amirleri; güvenlikten, sağlığa, yatırımlardan sosyal yardımlara kadar pek çok alanda koordinasyonu sağlayarak bu hizmetlerin etkin bir şekilde yerine getirilmesini sağlamakta ve görev yapmış oldukları il ve ilçelerin genel gidişatına yön vermektedir.

Ayrıca farklı faaliyet alanlarında yüksek düzeyde koordinasyon ve yönetsel becerileri göstermek zorunda olan mülki idare amirleri ülkenin mülki yapılanmasının yönetilmesinde stratejik insan kaynağını ve unsurunu oluşturmaktadır. Bu kapsamda çok çeşitli görevleri eş zamanlı bir şekilde yerine getirmek zorunda olan mülki idare amirlerinin ve bu doğrultuda mesleğin ilk aşamasını oluşturan kaymakamlık mesleğinin gerek toplum nezdinde gerekse de geleceğin kaymakamlık mesleği adayları olan üniversite öğrencileri arasında algısının tespit edilmesinin, eğilimlerin belirlenmesi açısından önemli olduğu vurgulanmalıdır. Bu bağlamda mesleğin toplumsal gerçeklikle uyumu konusunda fikirlere ulaşmak da mümkün olacaktır.

Daha önce yapılan çalışmalar ışığında mülki idare amirliği mesleğinin toplum nezdinde itibar, statü ve saygınlığının oldukça yüksek olduğu ve mülki idare amirliği mesleğinin tercih edilen bir meslek olduğu değerlendirilmektedir. Özellikle 200 öğrenci ile yapılan bu çalışmada ilgili sorulara verilen yanıtların %90'lar üzerinde seyretmesi, her ne kadar bir genelleme yapmaya imkân tanımasa da mesleğe yönelik yoğun bir ilginin varlığına işaret etmektedir.

Geçmişte yapılan çalışmalar ile birlikte değerlendirildiğinde gerek mülki idare amirlerinin kendi içlerinde gerekse de toplum ve üniversite öğrencileri arasında bir mülki idare amirinin taşınması gereken en temel özelliklerin; tarafsızlık ve dürüstlük, halka yakınlık, yerelin sorunlarına vakıf olma olarak öne çıktığı değerlendirilmektedir. Bu tespitlerin üniversite öğrencilerinin meslek ile ilgili yeterlilik ve nitelik konularında bir fikir oluşturma eğiliminde olduklarını düşündürmekte olup, bu sonuçların genel olarak önceki araştırmalar ile uyumlu olduğu ifade edilebilir.

Bununla birlikte hem mülki idare amirlerinin kendi içerisinde hem de üniversite öğrencileri arasında kaymakam adaylarının seçimi aşamasında nesnel ölçütlere göre seçim yapılmadığına ve siyasal etmenler gibi durumların bu nesnellığı bozduğuna yönelik genel bir kaygının olduğu tespit edilmiştir.

Araştırmacıların Katkı Oranı (Authors' Contribution Rates)

Yazarlar çalışmaya eşit oranda katkı sağlamışlardır.

The authors contributed equally to the study.

Destek ve Teşekkür (Fundings and Acknowledgments)

Bu çalışma Türk İdareciler Derneği tarafından gerçekleştirilen “Ben Kaymakam mı Olsam-II” projesinin sonuç raporuna dayanılarak hazırlanmıştır. Bu Proje, İçişleri Bakanlığı Sivil Toplumla İlişkiler Genel Müdürlüğü tarafından finanse edilmiştir. Türk İdareciler Derneği Genel Başkanı Saffet Arıkan Bedük ve Proje Koordinatörü Dorukhan Utku Karan'a katkı ve destekleri için teşekkür ederiz.

This study was prepared on the basis of the final report of the project "Would I Be the District Governor-II" carried out by the Turkish Administrators Association. This Project was financed by the Ministry of Interior, General Directorate of Civil Society Relations. We would like to thank Saffet Arıkan Beduk, President of the Turkish Administrators Association, and Dorukhan Utku Karan, Project Coordinator, for their contributions and support.

Çatışma Beyanı (Competing Interests)

Çalışmanın yazarları herhangi bir çıkar çatışması olmadığını beyan etmektedirler.

The authors of the study declare that there is no conflict of interest.

KAYNAKÇA

Bedir Erişli, S. (2013). "Bilimsel Araştırma Yöntemleri" (Ed: Adile Aşkı Kurt), *Bilimsel Araştırma Yöntemleri*, ss. 1-17, Anadolu Üniversitesi, Eskişehir.

Çapar, S. (2011). Kaymakam Adaylığına Giriş Süreci Üzerine Bir Değerlendirme, *Türk İdare Dergisi*, Aralık 2011, Sayı: 473, 75-95.

Çapar, S. (2015). *Türkiye ve Fransa'da Neo-Liberal Dönemde Mülki İdare*, TİAV Yayınları, Ankara.

Çapar, S. ve M. Yayla (2019). "Türkiye" (Ed.: Selim Çapar ve Mustafa Yayla), *Türkiye ve Komşu Ülkelerde Yönetim*, ss.7-42, TİAV Yayınları, Ankara.

Çapar, S. ve Ş. Yıldırım. (2016). 21. Yüzyılda Mülki İdare Amirlerinin Mülki İdare Algısı, *International Journal of Human Science*, 13 (1): 2385-2397.

Çapar, S. ve Koca, M. (2021). *İl ve İlçelerde Mülki İdarenin Koordinasyon Kapasitesi*. TİAV Yayınları, Ankara.

Güner, B. (2020). Kamu Yönetimi Bölümü Öğrencilerinin Meslek Tercihleri Ve Mülki İdare Amirliği Algısı, Aydın Adnan Menderes Üniversitesi Örneği, *Türk İdare Dergisi*, 91 (489):211-231.

Güler, B. A. (2018). *Türkiye'nin Yönetimi – Yapı*. İmge Yayınları, Ankara.

Güntekin, R. Nuri (1996). *Değirmen*. İnkılap Yayınevi, İstanbul.

Kemal, Y. (2019). *Teneke*. Yapı Kredi Yayınları, İstanbul.

Onaran, O. (1976). "Merkezi Yönetimin Taşra Örgütü ve Yöneticileri Üzerine Araştırmalar" (Ed.: Kurthan Fişek), *Türkiye'de Mülki İdare Amirliği*, ss. 417-423, Türk İdareciler Derneği, Ankara.

Strateji Merkezi (2003). *Halkın Mülki İdareye Yönelik Tutum ve Beklentileri*. İçişleri Bakanlığı Strateji Merkezi, Ankara.

TİAV (2013). *Toplumda İçişleri Bakanlığı ve Mülki İdare Amirleri Algısı Rapor I: Vatandaş Algısı*. TİAV Yayınları, Ankara.

TİAV (2014a). *Toplumda İçişleri Bakanlığı ve Mülki İdare Amirleri Algısı Rapor II: Medya Analizi*. TİAV Yayınları, Ankara.

TİAV (2014b). *Toplumda İçişleri Bakanlığı ve Mülki İdare Amirleri Algısı Rapor III: Toplumun Farklı Kesimlerinin Algısı*. TİAV Yayınları, Ankara.

TİAV (2014c). *Toplumda İçişleri Bakanlığı ve Mülki İdare Amirleri Algısı Rapor IV: Mülki İdare Amirlerinin Algısı*. TİAV Yayınları, Ankara.

Tutum, C. (1976). "Mülki İdare Amirliği Sisteminin Yapı ve İşleyişine Etkileri Açısından Mevzuat Sorunu" Ed: Kurthan Fişek), *Türkiye'de Mülki İdare Amirliği*, ss.146-159, Türk İdareciler Derneği, Ankara.

Türk İdareciler Derneği (2022). Ben Kaymakam mı Olsam-II Proje Sonuç Raporu, Yayımlanmamış Bilgi Notu, Ankara.

Ekler:

Ek-1. Katılan Üniversiteler

1. Adnan Menderes Üniversitesi
2. Ahi Evran Üniversitesi
3. Akdeniz Üniversitesi
4. Anadolu Üniversitesi
5. Ankara Üniversitesi
6. Artvin Çoruh Üniversitesi
7. Bartın Üniversitesi
8. Başkent Üniversitesi
9. Bilecik Şeyh Edebali Üniversitesi
10. Bilkent Üniversitesi
11. Bülent Ecevit Üniversitesi
12. Bursa Uludađ Üniversitesi
13. Celal Bayar Üniversitesi
14. Cumhuriyet Üniversitesi
15. Dokuz Eylül Üniversitesi
16. Dumlupınar Üniversitesi
17. Erciyes Üniversitesi
18. Gazi Üniversitesi
19. Hacettepe Üniversitesi
20. Hacı Bayram Veli Üniversitesi
21. İnönü Üniversitesi
22. İstanbul Üniversitesi
23. İzmir Katip Çelebi Üniversitesi
24. İzzet Baysal Üniversitesi
25. Karabük Üniversitesi
26. Karadeniz Teknik Üniversitesi
27. Kastamonu Üniversitesi
28. Kırıkkale Üniversitesi
29. Kırklareli Üniversitesi
30. Marmara Üniversitesi
31. Muđla Sıtkı Koçman Üniversitesi
32. Munzur Üniversitesi
33. Namık Kemal Üniversitesi
34. Nuh Naci Yazgan Üniversitesi
35. Ömer Halisdemir Üniversitesi
36. Ondokuz Mayıs Üniversitesi
37. Onsekiz Mart Üniversitesi
38. Ordu Üniversitesi
39. Osmangazi Üniversitesi
40. Pamukkale Üniversitesi
41. Sabahattin Zaim Üniversitesi
42. Sakarya Üniversitesi
43. Selçuk Üniversitesi
44. Süleyman Demirel
45. Sütçü İmam Üniversitesi
46. TOBB Eğitim ve Teknoloji Üniversitesi
47. Ufuk Üniversitesi
48. Uřak Üniversitesi
49. Yıldırım Beyazıt Üniversitesi

Ek-2 Katılan Bölümler

Çalışma Ekonomisi ve Endüstri İlişkileri

Ekonometri

Hukuk

İktisat

İşletme

İletişim ve İşletme

İslam İktisadı ve Finans

Kamu Yönetimi

Maliye

Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık

Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi

Siyaset Bilimi ve Uluslararası İlişkiler

Sosyoloji

Turizm İşletme

Uluslararası İlişkiler

Yerel Yönetimler ve Kent Politikaları